

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta informačních technologií

Elektronika pro informační technologie
2021/2022

Semestrální projekt

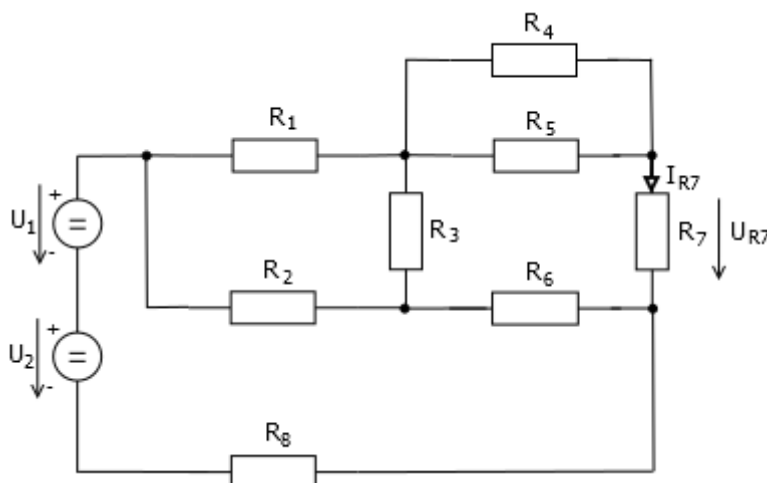
OBSAH

Príklad 1	3
Príklad 2	6
Príklad 3	8
Príklad 4	11
Príklad 5	13
Tabuľka výsledkov	16

PRÍKLAD 1

Stanovte napätí U_{R7} a proud I_{R7} . Použijte metodu postupného zjednodušování obvodu.

sk.	U_1 [V]	U_2 [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]	R_5 [Ω]	R_6 [Ω]	R_7 [Ω]	R_8 [Ω]
C	100	80	450	810	190	220	220	720	260	180

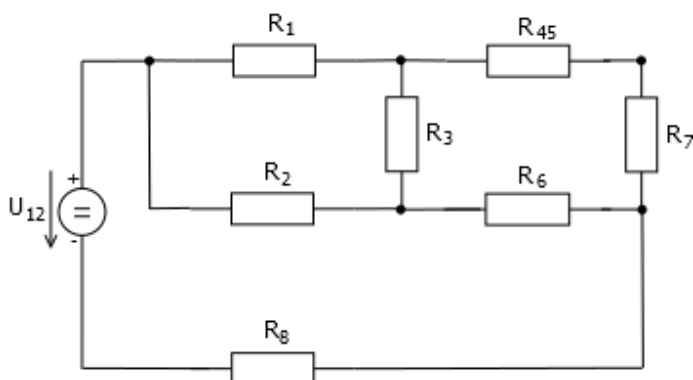
výpočet celkového napätia:

$$U_{12} = U_1 + U_2$$

$$U_{12} = 100 \text{ V} + 80 \text{ V}$$

$$U_{12} = 180 \text{ V}$$

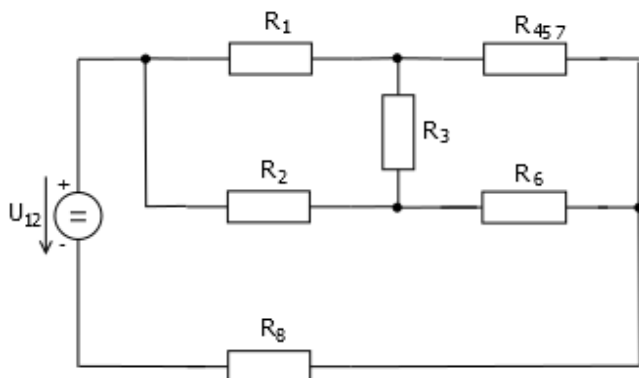
teraz postupne zjednoduším obvod s cieľom zistiť hodnotu R_{EKW} :

rezistory R_4 a R_5 sú zapojené paralelne,

R_{45} vypočítam:

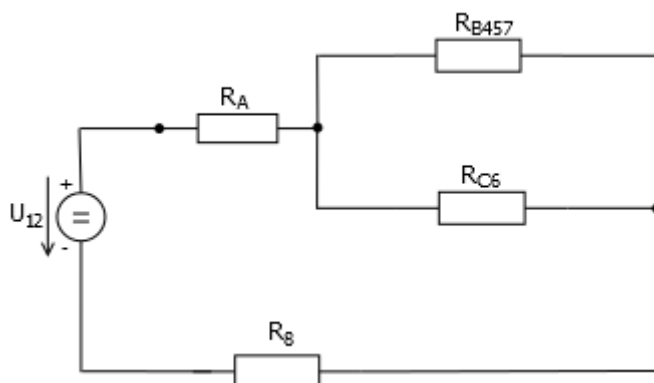
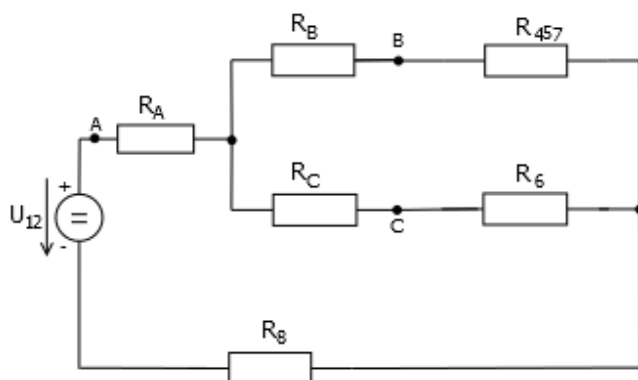
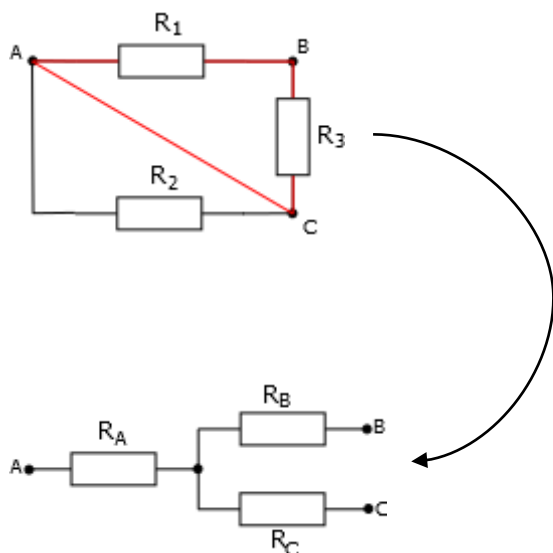
$$R_{45} = \frac{R_4 \cdot R_5}{R_4 + R_5} = \frac{220\Omega \cdot 220\Omega}{220\Omega + 220\Omega} = 110\Omega$$

rezistory R_{45} a R_7 sú zapojené do série,

R_{457} vypočítam:

$$R_{457} = R_{45} + R_7 = 110\Omega + 260\Omega = 370\Omega$$

použijem metódu trojuholník → hviezda a zjednoduším obvod

vypočítam hodnoty R_A , R_B , R_C :

$$R_A = \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2 + R_3} = \frac{450\Omega \cdot 810\Omega}{450\Omega + 810\Omega + 190\Omega} = \frac{7\,290}{29}\Omega \approx 251,3793\Omega$$

$$R_B = \frac{R_1 \cdot R_3}{R_1 + R_2 + R_3} = \frac{450\Omega \cdot 190\Omega}{450\Omega + 810\Omega + 190\Omega} = \frac{1\,710}{29}\Omega \approx 58,9655\Omega$$

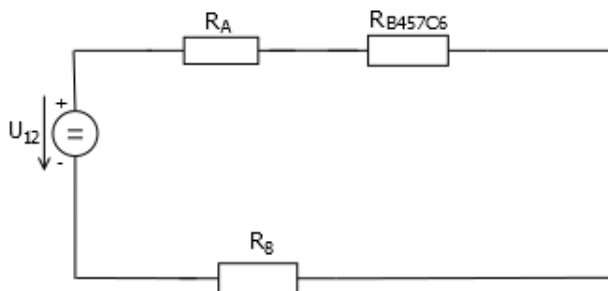
$$R_C = \frac{R_2 \cdot R_3}{R_1 + R_2 + R_3} = \frac{810\Omega \cdot 190\Omega}{450\Omega + 810\Omega + 190\Omega} = \frac{3\,078}{29}\Omega \approx 106,1379\Omega$$

rezistory R_B a R_{457} sú zapojené do série,

R_{B457} , R_{C6} vypočítam:

$$R_{B457} = R_B + R_{457} = \frac{1\,710}{29}\Omega + 370\Omega = \frac{12\,440}{29}\Omega \approx 428,9655\Omega$$

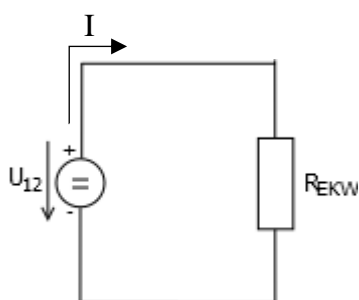
$$R_{C6} = R_C + R_6 = \frac{3\,078}{29}\Omega + 720\Omega = \frac{23\,958}{29}\Omega \approx 826,1379\Omega$$

rezistory \$R_{B457}\$ a \$R_{C6}\$ sú zapojené paralelne,

\$R_{B457C6}\$ vypočítam:

$$\begin{aligned} R_{B457C6} &= \frac{R_{B457} \cdot R_{C6}}{R_{B457} + R_{C6}} = \\ &= \frac{\frac{12\,440}{29} \Omega \cdot \frac{23\,958}{29} \Omega}{\frac{12\,440}{29} \Omega + \frac{23\,958}{29} \Omega} = \\ &= \frac{149\,018\,760}{527\,771} \Omega \cong 282,3550 \Omega \end{aligned}$$

rezistory \$R_A\$ a \$R_{B457C6}\$ a \$R_8\$ sú zapojené do série,

\$R_{EKW}\$ vypočítam:

$$\begin{aligned} R_{EKW} &= R_A + R_{B457C6} + R_8 = \frac{7\,290}{29} \Omega + \frac{149\,018\,760}{527\,771} \Omega + 180 \Omega = \\ &= \frac{12\,989\,250}{18\,199} \Omega \cong 713,7343 \Omega \end{aligned}$$

keďže hodnotu \$R_{EKW}\$ poznám, vypočítam hodnotu celkového prúdu \$I\$ pomocou Ohmovho zákona:

$$I = \frac{U_{12}}{R_{EKW}} = \frac{180 \text{ V}}{\frac{12\,989\,250}{18\,199} \Omega} = \frac{36\,398}{144\,325} \text{ A} \cong 0,2522 \text{ A}$$

úlohou je zistiť prúd \$I_{R7}\$ a napätie \$U_{R7}\$, preto vypočítam celkové napätie rezistoru \$U_{RB457C6}\$:

$$U_{RB457C6} = R_{RB457C6} \cdot I = \frac{149\,018\,760}{527\,771} \Omega \cdot \frac{36\,398}{144\,325} \text{ A} = \frac{59\,607\,504}{837\,085} \text{ V} \cong 71,2084 \text{ V}$$

paralelne zapojené rezistory \$R_{B457}\$ a \$R_{C6}\$ majú rovnaké napätie a to \$U_{RB457C6}\$, čiže **\$U_{RB457} = U_{RB457C6}\$**, ale preteká nimi rozdielny prúd, takže vypočítam hodnotu \$I_{RB457}\$:

$$I_{RB457} = \frac{U_{RB457C6}}{R_{B457}} = \frac{\frac{59\,607\,504}{837\,085} \text{ V}}{\frac{12\,440}{29} \Omega} = \frac{23\,958}{144\,325} \text{ A} = 0,1660 \text{ A}$$

vieme, že sériovo zapojenými rezistormi preteká rovnaký prúd a preto

$$I_{RB457} = I_{R7} = 0,1660 \text{ A}$$

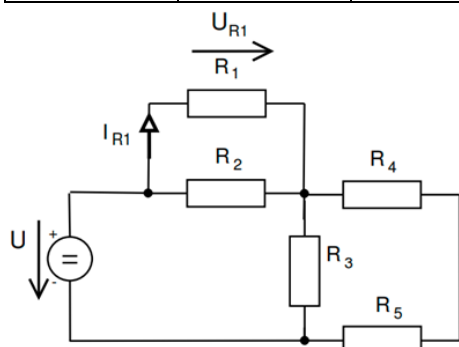
zostáva už iba vypočítať hodnotu \$U_{R7}\$, tú vypočítam pomocou Ohmovho zákona:

$$U_{R7} = R_7 \cdot I_{R7} = 260 \Omega \cdot 0,166 \text{ A} = 43,1600 \text{ V}$$

PRÍKLAD 2

Stanovte napätí U_{R1} a prúd I_{R1} . Použijte metodu Théveninovy vëty.

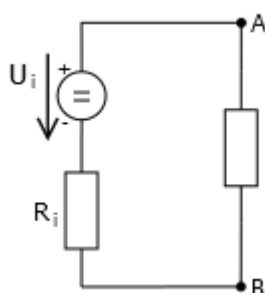
sk.	U [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]	R_5 [Ω]
H	220	190	360	580	205	560

cieľom v tomto príklade je vypočítať prúd I_{R1} a napätie U_{R1} , vzorce pre výpočet:

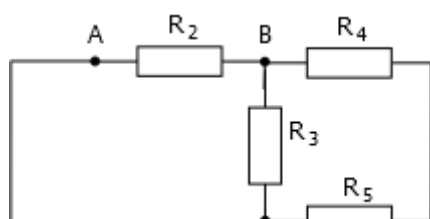
$$I_{R1} = \frac{U_i}{R_i + R_1}$$

$$U_{R1} = R_1 \cdot I_{R1}$$

najskôr si vytvorím náhradný obvod pre rezistor R_1

následne prekreslím obvod bez rezistoru R_1 a bez napät'ového zdroja, postupne zjednodušujem obvod:

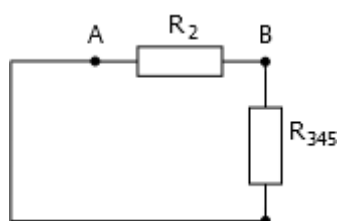
zjednoduším obvod s cieľom vypočítať hodnotu R_i :

rezistory R_4 a R_5 sú zapojené do série,
hodnotu R_{45} vypočítam:

$$R_{45} = R_4 + R_5 = 205 \, \Omega + 560 \, \Omega = 765 \, \Omega$$

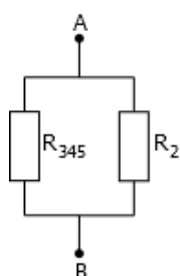
rezistory R_3 a R_{45} sú zapojené paralelne,
hodnotu R_{345} vypočítam:

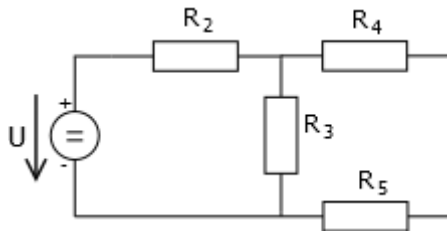
$$R_{345} = \frac{R_3 \cdot R_{45}}{R_3 + R_{45}} = \frac{580 \, \Omega \cdot 765 \, \Omega}{580 \, \Omega + 765 \, \Omega} = \frac{443\,700}{1\,345} \, \Omega = \frac{88\,740}{269} \, \Omega \approx 329,8885 \, \Omega$$

rezistory R_2 a R_{345} sú zapojené paralelne,
hodnotu $R_{2345} = R_i$ vypočítam:

$$R_i = \frac{R_2 \cdot R_{345}}{R_2 + R_{345}} = \frac{360 \, \Omega \cdot \frac{88\,740}{269} \, \Omega}{360 \, \Omega + \frac{88\,740}{269} \, \Omega} = \frac{177\,480}{1\,031} \, \Omega \approx 172,1436 \, \Omega$$

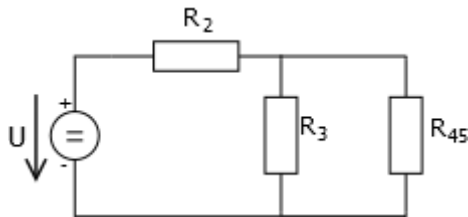
zjednoduším obvod s cieľom vypočítať hodnotu R_{EKW} :

rezistory R_4 a R_5 sú zapojené do série,
hodnotu R_{45} vypočítam:

$$R_{45} = R_4 + R_5 = 205 \, \Omega + 560 \, \Omega = 765 \, \Omega$$

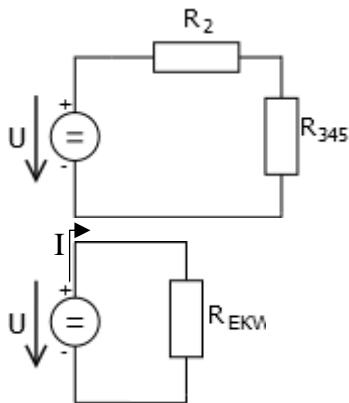
rezistory R_3 a R_{45} sú zapojené paralelne,
hodnotu R_{345} vypočítam:

$$R_{345} = \frac{R_3 \cdot R_{45}}{R_3 + R_{45}} = \frac{580 \, \Omega \cdot 765 \, \Omega}{580 \, \Omega + 765 \, \Omega} = \frac{443\,700}{1\,345} \, \Omega = \frac{88\,740}{269} \, \Omega \cong 329,8885 \, \Omega$$

rezistory R_2 a R_{345} sú zapojené do série,
hodnotu $R_{2345} = R_{EKW}$ vypočítam:

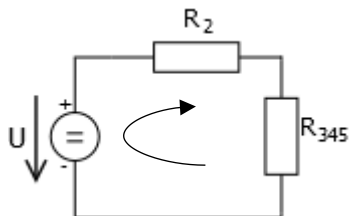
$$R_{EKW} = R_2 + R_{345} = 360 \, \Omega + \frac{88\,740}{269} \, \Omega = \frac{185\,580}{269} \, \Omega = 689,8885 \, \Omega$$

keďže poznám hodnoty celkového napätia U a celkového odporu R_{EKW} , vypočítam hodnotu celkového prúdu I :

$$I = \frac{U}{R_{EKW}} = \frac{220 \, V}{\frac{185\,580}{269} \, \Omega} = \frac{2\,959}{9\,279} A \cong 0,3189 \, A$$

následne vypočítam hodnotu U_i , viem, že paralelne zapojené rezistory majú rovnaké napätie, čiže $U_i = U_{R2}$ zostavím rovnicu podľa 2. Kirchhoffového zákona:

$$0 = U_{R345} + U_{R2} - U$$

$$U_i = U - R_{345} \cdot I$$

$$U_i = 220 \, V - \frac{88\,740}{269} \, \Omega \cdot \frac{2\,959}{9\,279} A = \frac{188\,360}{1\,031} V \cong 0,3189 \, V$$

už zostáva iba vypočítať hodnoty I_{R1} a U_{R1} :

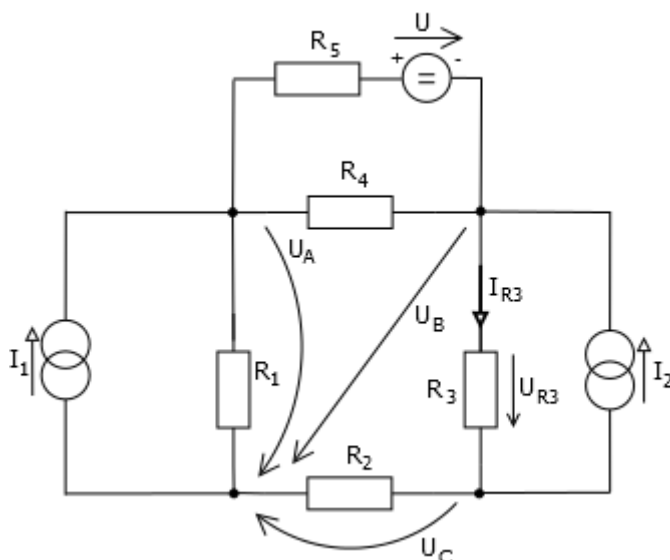
$$I_{R1} = \frac{U_i}{R_i + R_1} = \frac{\frac{188\,360}{1\,031} V}{\frac{177\,480}{1\,031} \, \Omega + 190 \, \Omega} = \frac{11\,836}{37\,337} A \cong 0,3170 \, A$$

$$U_{R1} = R_1 \cdot I_{R1} = 190 \, \Omega \cdot \frac{11\,836}{37\,337} A \cong 60,2309 \, V$$

PRÍKLAD 3

Stanovte napětí U_{R3} a proud I_{R3} . Použijte metodu uzlových napětí (U_A, U_B, U_C).

sk.	U [V]	I_1 [A]	I_2 [A]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]	R_5 [Ω]
E	135	0,55	0,65	52	42	52	42	21

vyjadrím jednotlivé prúdy pomocou uzlových napätí:

$$I_{R1} = \frac{U_A}{R_1}$$

$$I_{R2} = \frac{U_C}{R_2}$$

$$I_{R3} = \frac{U_B - U_C}{R_3}$$

$$I_{R4} = \frac{U_A - U_B}{R_4}$$

$$I_{R5} = \frac{U_A - U_B - U}{R_5}$$

podľa Kirchhoffových zákonov zostavím rovnice pre jednotlivé uzly A, B, C :

$$A: I_1 - I_{R1} - I_{R4} - I_{R5} = 0$$

$$B: I_2 - I_{R3} + I_{R4} + I_{R5} = 0$$

$$C: -I_2 - I_{R2} + I_{R3} = 0$$

$$A: \frac{1}{R_1} U_A + \frac{1}{R_4} (U_A - U_B) + \frac{1}{R_5} (U_A - U_B - U) = I_1$$

$$B: \frac{1}{R_4} (U_A - U_B) + \frac{1}{R_5} (U_A - U_B - U) - \frac{1}{R_3} (U_B - U_C) = -I_2$$

$$C: -\frac{1}{R_2} U_C + \frac{1}{R_3} (U_B - U_C) = I_2$$

$$A: U_A \left(\frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_4} + \frac{1}{R_5} \right) + U_B \left(-\frac{1}{R_4} - \frac{1}{R_5} \right) = I_1 + \frac{U}{R_5}$$

$$B: U_A \left(\frac{1}{R_4} + \frac{1}{R_5} \right) + U_B \left(-\frac{1}{R_3} - \frac{1}{R_4} - \frac{1}{R_5} \right) + U_C \frac{1}{R_3} = -I_2 + \frac{U}{R_5}$$

$$C: U_B \frac{1}{R_3} + U_C \left(-\frac{1}{R_2} - \frac{1}{R_3} \right) = I_2$$

$$A: U_A \left(\frac{1}{52} + \frac{1}{42} + \frac{1}{21} \right) + U_B \left(-\frac{1}{42} - \frac{1}{21} \right) = 0,55 + \frac{135}{21}$$

$$B: U_A \left(\frac{1}{42} + \frac{1}{21} \right) + U_B \left(-\frac{1}{52} - \frac{1}{42} - \frac{1}{21} \right) + U_C \frac{1}{52} = -0,65 + \frac{135}{21}$$

$$C: U_B \frac{1}{52} + U_C \left(-\frac{1}{42} - \frac{1}{52} \right) = 0,65$$

$$A: U_A \frac{33}{364} - U_B \frac{1}{14} = \frac{977}{140}$$

$$B: U_A \frac{1}{14} - U_B \frac{33}{364} + U_C \frac{1}{52} = \frac{809}{140}$$

$$C: U_B \frac{1}{52} - U_C \frac{47}{1\,092} = \frac{13}{20}$$

vypočítam jednotlivé prúdy pomocou Cramerovho pravidla:

$$|D| = \begin{vmatrix} \frac{33}{364} & -\frac{1}{14} & 0 \\ \frac{1}{14} & -\frac{33}{364} & \frac{1}{52} \\ 0 & \frac{1}{52} & -\frac{47}{1\,092} \end{vmatrix} = \frac{5}{49\,686}$$

$$|D_{U_A}| = \begin{vmatrix} \frac{977}{140} & -\frac{1}{14} & 0 \\ \frac{809}{140} & -\frac{33}{364} & \frac{1}{52} \\ \frac{13}{20} & \frac{1}{52} & -\frac{47}{1\,092} \end{vmatrix} = \frac{229}{38\,220} \quad U_A = \frac{|D_{U_A}|}{|D|} = \frac{\frac{229}{38\,220}}{\frac{5}{49\,686}} = \frac{2977}{50}$$

$$|D_{U_B}| = \begin{vmatrix} \frac{33}{364} & \frac{977}{140} & 0 \\ \frac{1}{14} & \frac{809}{140} & \frac{1}{52} \\ 0 & \frac{13}{20} & -\frac{47}{1\,092} \end{vmatrix} = -\frac{2\,213}{993\,720} \quad U_B = \frac{|D_{U_B}|}{|D|} = \frac{-\frac{2\,213}{993\,720}}{\frac{5}{49\,686}} = -\frac{2213}{100}$$

$$|D_{U_C}| = \begin{vmatrix} \frac{33}{364} & -\frac{1}{14} & \frac{977}{140} \\ \frac{1}{14} & -\frac{33}{364} & \frac{809}{140} \\ 0 & \frac{1}{52} & \frac{13}{20} \end{vmatrix} = -\frac{17}{6\,760} \quad U_C = \frac{|D_{U_C}|}{|D|} = \frac{-\frac{17}{6\,760}}{\frac{5}{49\,686}} = -\frac{2499}{100}$$

$$U_A = \frac{2977}{50} V = 59,54 V$$

$$U_B = -\frac{2213}{100} V = -22,13 V$$

$$U_C = -\frac{2499}{100} V = -24,99 V$$

keďže už poznám hodnoty U_A , U_B , U_C tak môžem vypočítať prúd I_{R3} a napätie U_{R3} :

$$U_{R3} = U_B - U_C = -22,13 V + 24,99 V = 2,86 V$$

$$I_{R3} = \frac{U_B - U_C}{R_3} = \frac{2,86 V}{52 \Omega} = 0,055 A$$

PRÍKLAD 4

Pro napájecí napětí platí: $u_1 = U_1 \cdot \sin(2\pi ft)$, $u_2 = U_2 \cdot \sin(2\pi ft)$.

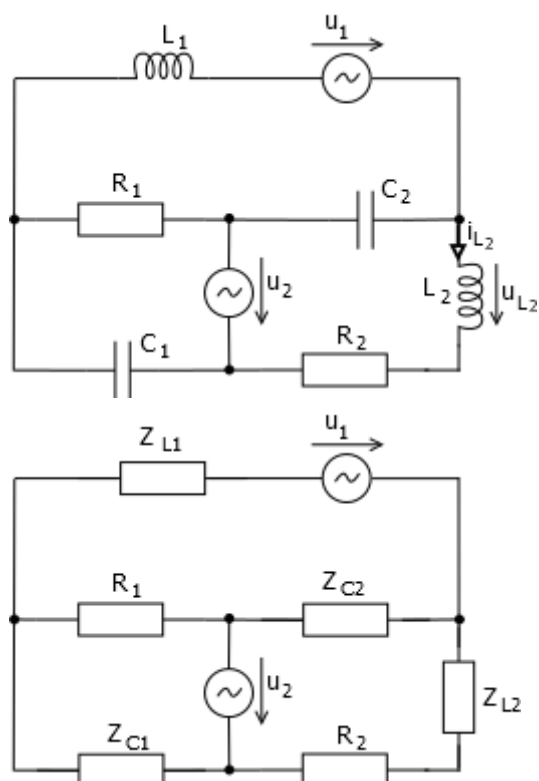
Ve vztahu pro napětí $u_{L_2} = U_{L_2} \cdot \sin(2\pi ft + \varphi_{L_2})$ určete $|U_{L_2}|$ a φ_{L_2} . Použijte metodu smyčkových proudů.

Pozn: Pomocné směry šipek napájecích zdrojů platí pro speciální časový okamžik $(t = \frac{\pi}{2\omega})$.

sk.	U_1 [V]	U_2 [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	L_1 [mH]	L_2 [mH]	C_1 [μ F]	C_2 [μ F]	f [Hz]
C	3	4	10	13	220	70	230	85	75

premením jednotky:

sk.	U_1 [V]	U_2 [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	L_1 [H]	L_2 [H]	C_1 [F]	C_2 [F]	f [Hz]
C	3	4	10	13	0,22	0,07	$2,3 \cdot 10^{-4}$	$8,5 \cdot 10^{-5}$	75

ako prvé vypočítam uhlovú frekvenciu:

$$\omega = 2\pi f = 2\pi \cdot 75\text{Hz} \cong 471,2389 \text{ rads}^{-1}$$

následne vypočítam impedanciu a prekreslím obvod:

$$Z_{L1} = j \cdot \omega \cdot L_1 = j \cdot 471,2389 \text{ rads}^{-1} \cdot 0,22 \text{ H} = 103,6727j$$

$$Z_{L2} = j \cdot \omega \cdot L_2 = j \cdot 471,2389 \text{ rads}^{-1} \cdot 0,07 \text{ H} = 32,9867j$$

$$Z_{C1} = \frac{1}{j \cdot \omega \cdot C_1} = -j \cdot \frac{1}{\omega \cdot C_1} = -j \cdot \frac{1}{471,2389 \text{ rads}^{-1} \cdot 2,3 \cdot 10^{-4} \text{ F}} = -9,2264j$$

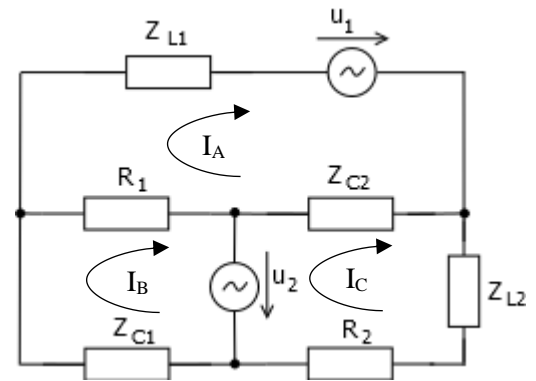
$$Z_{C2} = \frac{1}{j \cdot \omega \cdot C_2} = -j \cdot \frac{1}{\omega \cdot C_2} = -j \cdot \frac{1}{471,2389 \text{ rads}^{-1} \cdot 8,5 \cdot 10^{-5} \text{ F}} = -24,9655j$$

následne zostavím rovnice pomocou slučkových prúdov I_A , I_B , I_C :

$$I_A: Z_{L1}I_A + u_1 + Z_{C2}(I_A - I_C) + R_1(I_A - I_B) = 0$$

$$I_B: R_1(I_B - I_A) + u_2 + Z_{C1}I_B = 0$$

$$I_C: R_2I_C - u_2 + Z_{C2}(I_C - I_A) + Z_{L2}I_C = 0$$

$$I_A: I_A(Z_{L1} + Z_{C2} + R_1) - I_BR_1 - I_CZ_{C2} = -u_1$$

$$I_B: -I_AR_1 + I_B(R_1 + Z_{C1}) = -u_2$$

$$I_C: -I_AZ_{C2} + I_C(R_2 + Z_{C2} + Z_{L2}) = u_2$$

$$I_A: (103,6726j - 24,9655j + 10) I_A - 10I_B - (-24,9655j)I_C = -3$$

$$I_B: -10I_A + (10 - 9,2264j)I_B = -4$$

$$I_C: -(-24,9655j)I_A + (13 - 24,9655j + 32,9867j)I_C = 4$$

$$I_A: (10 + 78,7101j) I_A - 10I_B + (24,9655j)I_C = -3$$

$$I_B: -10I_A + (10 - 9,2264j)I_B = -4$$

$$I_C: (24,9655j)I_A + (13 + 8,0212j)I_C = 4$$

pomocou Cramerovho pravidla vypočítam hodnotu I_C , ostatné nepotrebujem, pretože cievkou L_2 prechádza len prúd I_C , čiže môžem tvrdiť, že $I_C = I_{L2}$:

$$|D| = \begin{vmatrix} 10 + 78,7101j & -10 & 24,9655j \\ -10 & 10 - 9,2264j & 0 \\ 24,9655j & 0 & 13 + 8,0212j \end{vmatrix} = 10 \ 100 + 9 \ 107j$$

$$|D_{I_C}| = \begin{vmatrix} 10 + 78,7101j & -10 & -3 \\ -10 & 10 - 9,2264j & -4 \\ 24,9655j & 0 & 4 \end{vmatrix} = 3 \ 596 + 4 \ 527j$$

$$I_C = \frac{|D|}{|D_{I_C}|} = \frac{3 \ 596 + 4 \ 527j}{10 \ 100 + 9 \ 107j} = 0,4193 + 0,07014j$$

výpočet cieľových hodnôt:

$$U_{L_2} = I_{L_2} \cdot Z_{L_2} = (0,4193 + 0,07014j) \cdot 32,9867j = -2,3137 + 13,8313j$$

$$|U_{L_2}| = \sqrt{\text{Re}(U_{L_2})^2 + \text{Im}(U_{L_2})^2} = \sqrt{(-2,3137)^2 + (13,8313)^2} = 14,0235 \text{ V}$$

$$\varphi' = \arctan\left(\frac{\text{Im}(U_{L_2})}{\text{Re}(U_{L_2})}\right) = \arctan\left(\frac{13,8313}{-2,3137}\right) = -1,4051 \text{ rad} = -80,5035^\circ$$

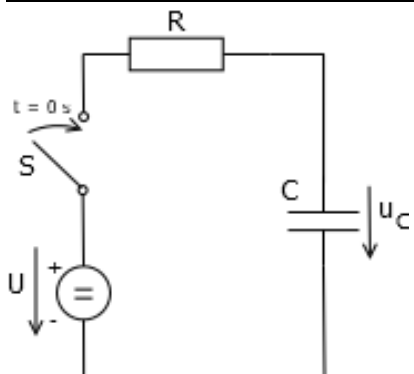
φ' nie je konečný uhol, nachádzame sa v druhom kvadrante, takže musím pripočítať 180° :

$$\varphi_{L_2} = \varphi' + 180^\circ = -80,5035^\circ + 180^\circ = 99,4965^\circ$$

PRÍKLAD 5

V obvode na obrázku nižšie v čase $t = 0[s]$ sepne spínač S. Sestavte diferenciálnu rovnicu popisujúcu chovanie obvodu na obrázku, ďalej ju upravte dosadením hodnôt parametrov. Vypočítajte analytické riešenie $u_C = f(t)$. Proved'te kontrolu výpočtu dosadením do sestavenej diferenciálnej rovnice.

sk.	U [V]	R [Ω]	C [F]	$u_C(0)$ [V]
H	8	50	40	4

podľa Ohmovho zákona viem vzorec pre výpočet prúdu:

$$i = \frac{U_R}{R}$$

podľa II. Kirchhoffovho zákona vytvorím rovnicu:

$$u_R + u_C - U = 0$$

$$u_R = U - u_C$$

následne zostavím rovnicu pre u_C' a vytvorím diferenciálnu rovnicu, potom dosadím vzorec pre prúd a pre u_R a vyjadrím počiatočnú rovnicu, ktorú budem neskôr potrebovať:

$$u_C' = \frac{du_C}{dt} = \frac{i}{C} = \frac{\frac{U - u_C}{R}}{C} = \frac{U - u_C}{C \cdot R}$$

$$u_C' + \frac{u_C}{C \cdot R} - \frac{U}{C \cdot R} = 0$$

$$u_C' + \frac{u_C}{50 \cdot 40} - \frac{8}{50 \cdot 40} = 0$$

$$u_C' + \frac{u_C}{2000} = \frac{1}{250}$$

vypočítam λ z charakteristickej rovnice:

$$\lambda + \frac{1}{R \cdot C} = 0$$

$$\lambda = -\frac{1}{R \cdot C} = -\frac{1}{50 \cdot 40} = -\frac{1}{2000}$$

očekávam riešenie:

$$u_C(t) = K(t) \cdot e^{\lambda \cdot t}$$

$$u_C(t) = K(t) \cdot e^{-\frac{1}{R \cdot C} \cdot t}$$

$$u_C(t) = K(t) \cdot e^{-\frac{t}{2000}}$$

do všeobecnej rovnice dosadím očakávané riešenie a zderivujem:

$$u_C'(t) = K'(t) \cdot e^{-\frac{t}{R \cdot C}} + K(t) \cdot \left(-\frac{1}{R \cdot C}\right) \cdot e^{-\frac{t}{R \cdot C}}$$

$$u_C'(t) = K'(t) \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}} + K(t) \cdot \left(-\frac{1}{2\,000}\right) \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}$$

dosadím do počiatočnej rovnice:

$$u_C' + \frac{u_C}{2\,000} = \frac{1}{250}$$

$$K'(t) \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}} + K(t) \cdot \left(-\frac{1}{2\,000}\right) \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}} + K(t) \cdot \left(-\frac{1}{2\,000}\right) \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}} = \frac{1}{250}$$

$$K'(t) \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}} = \frac{1}{250}$$

$$K'(t) = \frac{1}{250} \cdot e^{\frac{t}{2\,000}}$$

rovniciu integrujem, aby som sa zbavila derivácie:

$$\int K'(t) = \int \frac{1}{250} \cdot e^{\frac{t}{2\,000}} dt$$

$$K(t) = \frac{1}{250} \int e^{\frac{t}{2\,000}} dt$$

$$K(t) = 8 \cdot e^{\frac{t}{2\,000}} + k$$

dosadím $K(t)$ do rovnice očakávaného riešenia:

$$u_C(t) = K(t) \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}$$

$$u_C(t) = \left(8 \cdot e^{\frac{t}{2\,000}} + k\right) \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}$$

$$u_C(t) = 8 + k \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}$$

vypočítam k podľa podmienky $u_C(t) = 4V; t = 0$

$$u_C(t) = 8 + k \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}$$

$$u_C(0) = 8 + k \cdot e^{-\frac{0}{2\,000}}$$

$$4 = 8 + k \cdot e^0$$

$$4 = 8 + k \cdot 1$$

$$k = -4$$

zistila som, že: $u_C(t) = 8 - 4 \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}$

posledný krok je overiť výsledok:

vyjadrím u_c' z počiatočnej rovnice:

$$u_c' + \frac{u_c}{2\,000} = \frac{1}{250}; \quad u_c(t) = 8 + k \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}$$

$$u_c' + \frac{8 + k \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}}{2\,000} = \frac{1}{250}$$

$$u_c' + \frac{1}{250} + \frac{-4 \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}}{2\,000} = \frac{1}{250}$$

$$u_c' - \frac{e^{-\frac{t}{2\,000}}}{500} = 0$$

$$u_c' = \frac{e^{-\frac{t}{2\,000}}}{500}$$

vyjadrené u_c' dosadím do počiatočnej rovnice, dosadím hodnoty $k = -4$; $t = 0$:

$$u_c' + \frac{u_c}{2\,000} = \frac{1}{250}$$

$$\frac{e^{-\frac{t}{2\,000}}}{500} + \frac{8 + k \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}}{2\,000} = \frac{1}{250}$$

$$\frac{e^{-\frac{0}{2\,000}}}{500} + \frac{8 - 4 \cdot e^{-\frac{0}{2\,000}}}{2\,000} = \frac{1}{250}$$

$$\frac{1}{500} + \frac{4}{2\,000} = \frac{1}{250}$$

$$\frac{1}{500} + \frac{1}{500} = \frac{1}{250}$$

$$\frac{2}{500} = \frac{1}{250}$$

$$\frac{1}{250} = \frac{1}{250}$$

$$0 = 0$$

TABULKA VÝSLEDKOV

příklad	skupina	výsledky
1.	C	$U_{R7} = 43,1600 \text{ V}$
		$I_{R7} = 0,1660 \text{ A}$
2.	H	$U_{R1} = 60,2309 \text{ V}$
		$I_{R1} = 0,3170 \text{ A}$
3.	E	$U_{R3} = 2,8600 \text{ V}$
		$I_{R3} = 0,0550 \text{ A}$
4.	C	$ U_{L2} = 14,0235 \text{ V}$
		$\varphi_{L2} = 99,4965^\circ$
5.	H	$u_C(t) = 8 - 4 \cdot e^{-\frac{t}{2\,000}}$